

Remissvar

Dnr 16KS456
2017-02-13
Klara Wirdby
Telefon 026-17 73 52
klara.wirdby@gavle.se

Samhällsbyggnadsutskottet

Riksintresseutredningens betänkande Planering och beslut för hållbar utveckling (SOU 2015:99), dnr M2015/04128/Nm

Beskrivning av ärendet

Samhällsbyggnadsutskottet i Gävle kommun har tagit emot remissen Riksintresseutredningens betänkande Planering och beslut för hållbar utveckling (SOU 2015:99).

Synpunkter

Gävle kommun anser att utredningen är ambitiös och innehåller många positiva förslag. En översyn av riksintressesystemet är välkommen.

Det är positivt att det föreslås en tydligare process där det finns fastställda kriterier för sektorsmyndigheterna att utgå ifrån vid beslut om riksintresse. Det är även positivt att förslag till riksintresseområden ska samrådas med bl.a. kommunerna samt att Regeringen har möjlighet att pröva besluten.

Gävle kommun anser att det är viktigt att även uppfylla den ambition som uttrycks om att reducera både antalet riksintressen samt dess totala storlek. Det finns en risk att riksintresseytorna ökar när sektorsmyndigheterna ska välja ut områden, varför det är viktigt med tydliga krav och förväntningar/styrning från Regeringen. För att riksintresseområdena ska få en större acceptans och legitimitet krävs att utpekandena/besluten är relevanta och att berörda områden verkligen är av nationell betydelse.

Gävle kommun instämmer med utredningen i det att riksintressena bör vara ett tydligt planeringsunderlag och att överväganden ska göras utifrån helhetsyn och långsiktighet. Gävle kommun stödjer därför att det ges en möjlighet för länsstyrelsen att pröva och upphäva detaljplaner där brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar, där det inte behövs för att tillgodose ett väsentligt allmänt intresse. Likaså att det väsentliga allmänna intresset för dricksvattenförsörjning får samma status.

Det är positivt att det införs en möjlighet att besluta om företräde före ett riksintresse, till exempel för ett område för bostadsförsörjning som betecknats som ett väsentligt allmänt intresse.

Generellt sett i utredningen beskrivs det kommunala perspektivet mycket kortfattat. Det vore önskvärt om kommunernas situation vad gäller hantering och samordning av riksintressen beskrevs utförligare.

Gävle kommun ser risker med att införa det nya begreppet ”väsentligt allmänt intresse” (VAI). Eftersom ett VAI kan anges av både sektorsmyndighet, länsstyrelse eller kommun finns en uppenbar risk för inflation i redovisade VAI, som dessutom kan vara motstridiga. Bl.a. ingår jord- och skogsbruk som VAI, vilket innebär att merparten av kommunens yta kommer att vara täckt med statligt/regionalt initierade intressen. Gävle kommun ställer sig också tveksam till att det finns en kategori som avser jord- och skogsbruk samt en kategori som avser brukningsvärd jordbruksmark och undrar hur gränsdragningen mellan dessa ska se ut.

Länsstyrelsen får utökat mandat genom att de ska verka för att VAI ”så långt möjligt ska tillgodoses”, vilket Gävle kommun uppfattar som utökad statlig inblandning i kommunens planering och en stor begränsning för utveckling inom dessa områden. Sektorsmyndigheternas VAI ska registreras hos Boverket och de föreslås inte remitteras, vilket gör att kommunen saknar rådighet i vilka regionala och nationella VAI som kommer att beslutas. Även om kommunerna ges rätt att prioritera bland motstående VAI kommer redovisade intressen att få avsevärd tyngd.

Gävle kommun vill påtala att det finns behov av en samordning av både sektorsmyndigheternas förslag till riksintressen och VAI och föreslår att det kan vara en uppgift för Boverket som har det nationella ansvaret för riksintressesystemet.

Utredningen föreslår att kommunerna i sin översiktsplan ska göra avvägningar mellan olika VAI. Översiktsplanerna hanterar redan idag allmänna intressen och gör vissa avvägningar mellan dessa. Den har dock i många fall inte den detaljeringsgrad som krävs enligt utredningens förslag till VAI. Under en översiktsplans livstid kommer dessutom nya VAI att framkomma. Det är en risk att kommunens planeringssituation kommer att bli komplicerad och ineffektiv.

I förslaget ersätts skrivningen att ”Riksintresse ska skyddas från påtaglig skada” med att ”riksintresset ska tillgodoses”. Gävle kommun ser en risk att det språkligt uppfattas som en skärpning, även om avsedd tolkning framgår av 3 kap 4§ MB.

För att besluta om riksintressen av nationell betydelse krävs en kunskap om både regionala förutsättningar och av det nationella perspektivet. I nuvarande system ser sektorsmyndigheterna olika på sitt uppdrag att peka ut riksintressen. Vissa riksintressen pekas ut på en central nivå med relativt lite samråd med regionala myndigheter medan andra sektorsmyndigheter delegerar större delen av utpekandet av riksintressen till den regionala nivån. För att riksintressena ska bli relevanta och av nationell betydelse behövs ett mer ensat arbetssätt och ett bättre samspel mellan den centrala sektorsmyndigheten och den regionala myndigheten. Detta samspel kräver i sin tur resurser som det inte upplevs att de finns idag.

Gävle kommun vill framhålla att det behövs ett förslag som begränsar de hinder som riksintressena ibland utgör och ge bättre möjlighet till att klara utveckling och bostadsförsörjningen. Vi hoppas att detta förslag kan möta de förväntningarna.

Samhällsbyggnadsutskottet Gävle kommun

Bo Bäckström
Planeringschef

Klara Wirdby
Samhällsbyggnadsstrateg

Sändlista

Miljö- och energidepartementet, 103 33 Stockholm (ett original samt 4 kopior) samt i word-format till m.registrator@regeringskansliet.se

Gavlegårdarna AB

AB Gavlefastigheter

Gästrike Vatten

Samhällsbyggnad Gävle, avdelningen för fysisk planering

Samhällsbyggnad Gävle, avdelningen för miljö och hälsoskydd

Samhällsbyggnad Gävle, avdelningen för mark och exploatering